

El rol del tercer sector en les polítiques actives d'ocupació a Catalunya

**Cap a un nou model
de concertació?**

**Entitats Catalanes
d'Acció Social**

Aquest document ha estat elaborat per les entitats membres de la Comissió d'Inserció Sociolaboral (CISL) d'ECAS durant el 2024 amb vocació de fer una anàlisi del rol del tercer sector en les polítiques actives d'ocupació a Catalunya i generar un posicionament comú davant les administracions públiques.

COORDINACIÓ:

ECAS - Entitats Catalanes d'Acció Social

REDACCIÓ:

Entitats membres de la Comissió d'Inserció Sociolaboral (CISL):

ABD, ACCEM, ACIDH, AO Càmeres i Acció, Ared, ASAV RUBÍ, Associació Catnova, Associació Esportiva Ciutat Vella (AECV), Associació SaóPrat, Associació Social Andròmines, Autoocupació, Camins, Fundació Social Escola Pia, Càritas Barcelona, Casal dels Infants, Centre de Promoció Social Francesc Palau, Comisión Española de Ayuda al Refugiado, Dones pel futur, EICA, Eines per Tothom, Factoria F5, Femarec, Formació i Treball, Fundació Acción contra el Hambre, Fundació Acollida i Esperança, Fundació Adsis, Fundació Àmbit Prevenció, Fundació Ampans, Fundació Àuria, Fundació Cassià Just, Fundació CHM Salut Mental, Fundació Comtal, Fundació El Llindar, Fundació Els Tres Turons, Fundació Gentis, Fundació Gresol Projecte Home, Fundació Impulsa, Fundació Iniciatives Solidàries, Fundació Main, Fundació Mercè Fontanilles, Fundació Mescladís, Fundació Oscobe, Fundació Pere Tarrés, Fundació Privada Eveho, Fundació Privada Integramenet, Fundació Privada Maria Auxiliadora, Fundació Secretariado Gitano, Fundació SURT, Fundesplai, Gedi Cooperativa d'iniciativa social, Impulsem, In Via, Insercoop, Intermedia, INTRESS, Joves per la Igualtat i la Solidaritat - JIS, La Merienda, Open Cultural Centre, Plataforma d'Entitats de Roquetes, Prohabitatge Som Llar, Recursos Educatius per la Infància en Risc - REIR, Reintegra, Salesians Sant Jordi, Salut i Comunitat, Sonrisas de Bombay, Superacció.

REVISIÓ, CORRECCIÓ, MAQUETACIÓ I DISSENY:

La Sembra - agència de comunicació social

Ocupació de qualitat, qualitat de vida *dues cares de la mateixa moneda*

Un 10% de la població catalana tot i treballar està en risc de pobresa, segons el darrer Insocat d'ECAS, una tendència que va a l'alça des del 2009, fruit de la creixent precarització de les condicions laborals i l'augment del cost de vida. Algunes persones pateixen aquesta precarietat de manera més acusada, a causa de múltiples formes de discriminació: joves, dones majors de 45 anys, persones amb discapacitat, migrades...

La cronificació de la pobresa i la perpetuació de desigualtats a Catalunya són un risc per a la cohesió social. Així, els programes d'ocupació de qualitat tenen un enorme impacte en la vida de les persones i de la societat més enllà de l'àmbit estrictament laboral.

ECAS – Entitats Catalanes d'Acció Social volem posar de manifest la necessitat de reforçar el rol del tercer sector en les polítiques actives d'ocupació de Catalunya per donar una resposta òptima a una població en evolució constant.

Sense la tasca de les entitats socials, el percentatge de persones en situació o risc d'exclusió social a Catalunya *seria superior al 25% actual*

Fruit de dècades de dedicació a l'acompanyament a persones en situació de vulnerabilitat pensem fermament que cal que l'administració pública catalana faci una legitimació completa de les entitats socials en la seva tasca d'inserció sociolaboral i les reconegui com a part essencial en el sistema bàsic d'atenció a les persones.

ECAS – Entitats Catalanes d'Acció Social som la federació de les entitats que treballen per combatre l'exclusió social a Catalunya. Aglutinem 136 entitats, 105 de les quals es dediquen a la inserció sociolaboral i s'articulen a través de la Comissió d'Inserció Sociolaboral (CISL).

Les entitats socials són entitats sense ànim de lucre, és a dir organitzacions que posen l'atenció a les persones i la millora comunitària com a pal de paller de la seva activitat. Vetllen per oferir respostes professionals, personalitzades, innovadores i àgils a les necessitats socials del territori amb especial atenció als col·lectius vulnerabilitzats.

Actualment, Catalunya i Espanya estan entre els territoris d'Europa amb les taxes més altes de pobresa i risc d'exclusió social. En altres comunitats autònomes, com el País Basc, es reconeix explícitament dins la llei les entitats socials com a agents rellevants en les polítiques públiques d'ocupació. **Catalunya té models d'èxit a seguir.**

→ **Són associacions, fundacions, cooperatives d'iniciativa social, centres especials de treball o empreses d'inserció que conformen el tercer sector social arrelades en el territori (d'àmbit municipal i comarcal majoritàriament).**

Les polítiques d'ocupació són una eina de l'administració per combatre l'atur i, per tant, millorar la qualitat de vida de la població.

El Servei Públic d'Ocupació de Catalunya (SOC) és l'organisme responsable d'implementar l'Estratègia Catalana per a l'Ocupació de Qualitat (ECO-Q) i els plans que la concreten.

Ja al 2015 la concertació territorial es va convertir en l'element clau de l'ordenació del sistema d'ocupació i del SOC amb una nova llei (13/2025). El 2024 el govern va impulsar un pla de transformació del SOC per millorar l'ocupabilitat posant el focus en els col·lectius més vulnerables, la relació amb les empreses i el context de cada territori.

Entenem que aquest procés de transformació és una oportunitat per reconèixer el paper de les entitats socials en les polítiques actives d'ocupació i concretar la seva participació en l'elaboració de l'estratègia territorial i en l'execució dels programes previstos. **No podem perdre aquesta oportunitat.**

Les administracions públiques i les entitats socials han de tenir un rol complementari en el desplegament de les polítiques actives d'ocupació a Catalunya

És gràcies a la coordinació entre agents que el sistema públic pot oferir una cobertura universal, que doni resposta al conjunt de la població.

Així, és imprescindible garantir que s'ofereixen programes estandarditzats que permetin cobrir les necessitats de gran part de la població alhora que respostes personalitzades per a col·lectius en situacions especialment complexes. A Catalunya, les entitats socials tenen l'expertesa i la flexibilitat necessàries per donar una resposta ajustada a la diversitat de la població catalana en risc d'exclusió social.

Les entitats d'ECAS acompanyen cada any més de 100.000 *persones en inserció sociolaboral*

Les entitats acompanyen en el seu camí cap a la inserció a un gran ventall de persones que necessiten un procés més específic: joves migrats, persones amb discapacitats, persones extutelades, dones supervivents de violències, etc.

Fruit de l'expertesa en el desenvolupament de programes sociolaborals en col·laboració amb l'administració pública, **des del tercer sector social entenem que un servei d'inserció sociolaboral de qualitat ha de ser útil a qui en fa ús** perquè ajuda a fer front als obstacles perifèrics de cada persona i ha de ser socialment transformador perquè incideix en la lluita contra les desigualtats.

Així, es considera que un bon servei d'orientació i inserció hauria d'incloure:

- Servei d'assessorament, orientació i formació professionalitzat i gratuït, accessible a tothom.
- Tractament integral i personalitzat, que doti d'autonomia a les persones per aconseguir la seva inserció o millora sociolaboral.
- Implicació de qui participa en els serveis o programes en el disseny de les actuacions més adients per a la seva inserció.
- Model de treball basat en l'ocupabilitat per competències.
- Treball en paral·lel amb les empreses i el conjunt de la societat per avançar cap a un mercat de treball més divers, just i solidari.

Així doncs, tenint en compte la proposta de convivència de les administracions públiques i les entitats socials en el desplegament de les polítiques actives d'ocupació a Catalunya, les entitats membres de la Comissió d'Inserció Sociolaboral (CISL) d'ECAS fan les demandes següents a les administracions públiques.

Les demandes són:

1. **Reconèixer el rol de les entitats socials com a agent transformador en les polítiques públiques d'ocupació i incorporar-les en els espais de presa de decisió,** especialment al Consell de direcció del SOC i als Consells i Estratègies Territorials.

2. **Garantir el seu finançament i dotar-les de més seguretat jurídica per desenvolupar projectes específics,** atesa la seva flexibilitat i capacitat d'adaptació a la diversitat de casuístiques i necessitats de la població. Apostar per la continuïtat de programes com el SINGULARS del SOC que s'adreça a joves amb necessitats específiques d'acompanyament.

3. **Establir un nou model de relació entre les entitats socials i l'administració,** basat en la governança publicosocial, en què es treballi conjuntament com un ecosistema on totes les parts fan una aportació rellevant i necessària per cobrir les necessitats de la població.

4. **Engagar polítiques públiques d'inserció innovadores, valentes i compromeses** que situïn les persones al centre, per respondre als canvis i exigències del mercat de forma àgil. Acompanyar-les de polítiques d'altres àmbits, com educació, sanitat i prestacions socials.

**Poder accedir a
unes condicions
de treball dignes és
un dret inseparable
de la dignitat de
la persona.**